

ST. EUPHEMIA

– részletek egy készülő
kihagyásos regényből

Hagyaték

Józsi bácsi, miután a felesége meghalt, egészen egyedül maradt, egy idő után meg már azt is megjátszotta, hogy tehetetlen, így a rokonságból valaki arra kényszerült, hogy megsajnálja, és foglalkozzon vele. Anyám volt az, aki elkezdett főzni rá, minden nap vitt neki friss ételt, takarított nála, meg ilyesmi. A keresztényi önfeláldozáson túl, apám hatására az is munkált benne, hogy esetleg valamiféle vagyonhoz, ingatlanhoz juthat a családnak, miután Józsi bácsi elhalálozik. Noha végrendelet sohasem született, Józsi bácsi már nálunk lakott, nekem kellett a gyerek-szobámat átadnom, és költöznöm át a szüleimhez. Az apám nagyon belendült ebbe a lehetőségként kínáló, vagyonszerzési dologba, mert hogy ő soha semmibe nem mert belevágni, majd most. Teljesen elhomályosították a gondolatait az apró ajándékok, olyan dolgok, amiket Józsi bácsi még a piacozó, seftelő oroszoktól kapott annak idején, amikor mindenféle szirszarért nála laktak. Szóval lett apámnak multifunkcionális fűrógépe, amivel kávé is lehetett főzni, anyámnak meg Rakéta porszívója, ami még a kutyát is felszippantotta, ha nem vigyázott az ember, vagy éppen a saját lábujja szippant a csőbe, ami aztán napokig fáj, meg kékölt. Miután Józsi bácsi meg-

halt, két hét múlva jelentkezett Ausztráliában élő lánya, meg annak családja, hogy igényt tartanak mindenre. Bírósági tárgyalás lett belőle, mert nem volt elég, hogy mindent alanyi jogon megkaptak, még azzal is szerencsétlenkedtek, hogy végül beperelték anyámékat, miszerint mindenfélét elloptak Józsi bácsitól, tőle, meg a házából, húsdarálót, hegesztőt, orosznyakú pizsamákat, számtalan karton gyufát, étkészletet, meg néhány agyament marhaságot, orosz csodaholmit. Én csak azt sajnáltam, hogy vissza kellett adnom a fekete, rózsaszín-kék kétkazettás magnót is, pedig azzal végre másolgathattam a szomszéd haverok amúgy is kalóz, PGB kazettáit.

Požarevac

Požarevacon kötöttem ki, a hatalmas, úgynevezett büntetőkaszárnnyában, mert valami idióta félreértés miatt, állítólag nem teljesítettem megbízhatóan a szemeteseknél a civilszolgálatom. Reggel már fél ötkor keltünk és gyalogoltunk át a lemeztelenedett osztorfák alatt a ködben, hogy ötre odaérjünk a munkahelyünkre. Egy álló hónapig a bűdös, csótányos konyhában kellett előkészíteni és főzni a több száz személyes ételadagokat, csúszkálni a katonabakancsban a percenként nyakon öntött sárgaköves padlón. Este fél kilenckor hagytuk abba a munkát és gyalogoltunk vissza a zászlóaljhoz, a hatvannégy ágyas terembe. Bedőltünk az ágyba, ruhásul, hogy meg ne fagyjunk, mert a hatalmas termet csak egyetlen smedereói kályhával fűthettük. De a fasznak volt kedve még fűtögetni, amikor nemsokára újra kelni kell. Én három hétig húztam, aztán megjátszottam, hogy nem vagyok egészen normális, hogy nem tudok aludni és emiatt a gyerekkori szorongásaim kiújultak, és azt mondtam, hogy én nem tudom mi lesz, de túl sok a kés a konyhában. Végül a VMA¹-ra küldtek. Mikor az akadémista, gyakorló tizedessel felszálltunk a Belgrádba tartó buszra, csak akkor éreztem meg, hogy mennyire bűdös vagyok, ami a kaszárnnyában fel sem tűnt, ahol már hetek óta nem fürdött, nem hordott pi-

1 Vojna Medicinska Akademija (Katonai Orvosi Akadémia)

zszámát senki, csak dőlt az ágyba ruhástul. A katonakórház pszichiátriai osztályán, miután végigvártuk, hogy viziteljen az összes bentlakó, gumipapucsos kiskatona, végre én is sorra kerültem. Az orvos az adatlapomon rögtön kiszúrta, hogy magyar vagyok meg szakács. Egy igazi magyar gulyás receptért cserébe egy évre kaptam felmentést. Miután hazajöttem, egy hét múlva, Hágában, meghalt Milošević.²

Toplica

Miután végigjártam a magyar lapokban hirdetett albérleteket és rájöttem, hogy nem lesz pénzem abban a félévben lakást, vagy akár csak szobát is bérelni Újvidéken, végül abba a kimondhatatlan nevű katolikus kollégiumba kerültem. Szerencsére Péter atya készséges volt és megengedte, hogy ingyen beköltözzek a templom mögötti fiúkollégiumba, cserében azért, hogy majd a számítógépben katalogizálom a könyvtárunk állományát. Rövid idő alatt tele lett a tököm a katalogizálással meg az egész kollégiummal is, de muszáj volt maradnom. Amellett, hogy este tízig be kellett érni a kollégiumba, vagy, hogy csak engedéllyel lehetett vendéget fogadni, a legnagyobb baj az óriási paraszt gondnok volt. Képesnek érezte magát arra, hogy napi szinten mesélje a konyhában az idióta történeteit, olyanokat például, hogy hogyan vezetett csövet a falba a saját szobájától a lánya emeleti szobájáig, és fingik abba bele. Komoly energiába került, hogy türtőztessen magam, és ne verjem pofán, igaz gondban lettem volna, mert a Béla afféle rendfenntartóként is dolgozott egy időben. A konyha télen közösségi

² „Slobodan Milošević földi maradványait a nap folyamán átszállították a ravatalának helyét adó belgrádi múzeumból a parlament előtti térre, ahol emelvényre helyezték a szerb zászlóba burkolt koporsót. A gyászszertartáson összegyűlt tömeg teljesen betöltötte a parlament előtti teret és a parkot, ahol 2000 októberében spontán népfelkelés tört ki, elsöpörve a háborús bűncselekményekkel megvádolt jugoszláv államfő uralmát. A szerbiai belügyminisztérium nyolcvanezerre becsülte a szombati rendezvény résztvevőinek számát. (...) Slobodan Miloševićet a késő délutáni órákban helyezik végső nyugalomra a požarevacai családi házának udvarán. Csak három tévéállomás kapott engedélyt arra, hogy tudósítson a temetésről: a belgrádi BK tévé, az orosz állami tévé harmadik csatornája, illetve jelen lehet a Reuters hírügynökség operatóri gárdája. Az elhunyt szűkebb családjából nem lesz jelen senki a temetésen, sem a Moszkvában élő felesége, Mirjana és fia, Marko, sem pedig Montenegróban élő lánya, Marija.” (ma.hu, 2006. március 18.)

térként is szolgált, mert csak azt lehetett valamennyire felfűteni a gázsporhettel, az atya spórolt a fűtésszámlán, hogy másról ne is beszéljünk. Egy alkalommal annyira beszéltam a Toplicában, hogy amikor hazaértem, és miután megdézsmáltam a paraszt lakótársaim igazán gazdag ételtartalékát, olyan hülye ötletem támadt, hogy mindent felfordítok a konyhában, az evőeszközöktől kezdve, mindent a szekrényekben, az asztalt, a székeket is, a hűtőben is az ételeket, mindent. Még a katolikus naptárt is átragasztottam a konyhaajtón, és ez volt a baj. Mert másnap, amikor felébredtem, és lecsoszogtam a konyhába kávé főzni, már arról folyt a duma, hogy ide is betörték, bejutottak valahogy a sátánisták, akik nemrég a közeli temetőben rongálták a sírokat, fordították meg a kereszteket, ott, ahol a Bori Imre is el van temetve.

Jobb mint otthon

A Mohácsi út végén, a pécsi, külső ipartelep kisüzemeinek egyikében kaptam munkát. Délután kettőtől este tízig, nyolcórás műszakban kellett normára bugyit csomagolni. Soha nőket nem láttam olyan eszméletlen gyorsan női alsóneműt hajtogatni és dobozolni, de mást sem. Némileg azért emlékeztet a dolog arra, amikor még régen, egészen kiskoromban, a Március 8-a harisnyagyárba jártam be anyámhoz a csomagolóosztályra segíteni. De

itt most nem csipkedte az arcomat senki. Eből a munkából is hamar elegem lett, nem csak azért, mert megalázó volt, hogy minden este a munka végeztével, a kijárat ajtónál áttapogattak, nem rejtettünk-e el bugyikat, hanem azért is, mert az állandó délutáni műszaktól annyira kimerültem, hogy délelőttönként alig tudtam figyelni az iskolában. Így hát elhatároztam, hogy füvet fogok árulni. Úgyis mindenki szív, és vásárolja a méregdrága pesti anyagot, nálunk meg jóval olcsóbban hozzá lehetett jutni akkoriban, a pestihez egészen hasonló montenegrói cucchoz. Ez, meg a két határ közti duty free shopból csempészett tömény, amit a *Jobb mint otthon* tulajának adtam el, meg is hozta az eredményt. Egy idő után, akár már egy kisebb bugyivarrodát is nyithattam volna. De elbaszódott minden.

Pécsi FIAT

Szinte minden héten valami más feladatot kellett végrehajtani: szórólapozást, plakátra-

gasztást, anyakönyvi hivatal irodájának átköltöztetését, állványzatszerelést a Tejgyárban. Aztán megint a pécsi iparnegyedben kötöttem ki, diákmunkát végezni a Fiatnál. Eleinte az volt a munkám, hogy bizonyos alkatrészeket egy géphez csipeszeltem, és ha az alkatrészekkel minden rendben volt, akkor a gép csöndben maradt, ha nem, akkor vinnyogott, aztán cinezni kellett, majd végül valami műanyagcsöveket hajlítottam, túlméretezett hajszáritónak tűnő fújtatók segítségével. A sorok között meg ott grasszált farkaskutyájával az oldalán valami olasz nő, a tulajdonos. Mindig ugyanabban a sűrű szoknyájában, meg a khaki színű vállpántos ingjében, olyan volt, mint valami nőnemű Mussolini-diktátor, és állandóan elégedetlenkedett. Egy alkalommal megsütöttem az ujjam a fújtatóval, és odajött nekem ordibálni. Ez volt az utolsó napom a pécsi Fiatnál, kifelé menet a bepirosodott, lüktető ujjammal visszaintettem egy lófaszt. De nem hiszem, hogy bárki is észrevette.

